

Korist i rizici / Nutzen und Risiken

Tekst / Text:
MARC RUEF

Prijevod / Übersetzung:
JADRANKA SOLDO

Društvene računalne mreže postale su posljednjih godina neizostavni dio našeg informacijskog društva. Ispred svih je kalifornijska tvrtka Facebook, koja pod www.facebook.com nudi platformu za svakodnevnu razmjenu informacija između prijatelja i obitelji. Prema aktualnim statistikama internetske stranice broje više od četiristo milijuna aktivnih korisnika, od kojih se pedeset posto svaki dan logira (upisuje), a devet posto aktualizira svoj status. Mjesečno se stavlja tri milijarde fotografija i tri i pol milijarde događanja. Većinom mladi korisnici provode u prosjeku pedeset pet minuta dnevno na Facebooku. U ovom prilogu pokušat ćemo prikazati prednosti i rizike društvenih mreža na primjeru Facebooka.

PREDNOSTI DRUŠTVENIH MREŽA

Prvobitna kritika Facebooka bazirala se na teoriji da će održavanje virtualnih kontakata nepotrebno ograničiti osobne kontakte. Iako ovu točku ne bismo smjeli zaobići, činjenica je da se društvenim mrežama otvaraju nove mogućnosti i kvalitete održavanja kontakata. Centraliziranjem izmjene podataka moći će se vrlo jednostavno i efikasno izvještavati o događajima iz vlastitog života ili saznati o najnovijim informacijama iz života rodbine i prijatelja.

Zahvaljujući multimedijalnim mogućnostima službe moguće je izražavati se na sve mile načine. Trajnim ažuriranjem statusa informiramo se o aktualnim zanimanjima. Fotoalbumima omogućavamo sudjelovanje okoline u našem godišnjem odmoru, a linkovima ili videom informiramo prijatelje o novostima i smiješnim događanjima.

Facebookom je dobiven centar za ostvarenje kontakata a samim tim i mogućnost oživljavanja starih, naizgled nepovratno izgubljenih kontakata, primjerice s dalekom rođenom koju smo vidjeli najviše jednom u dvije godine na nekom obiteljskom susretu. Ili s prijateljima koji su u međuvremenu nekamo odselili i koje stoga rijetko čujemo. Ili pak sa starim poznanicima iz školskih dana koje smo izgubili iz vida.

Soziale mreže su u posljednjih godinama postale nezostavni dio našeg društva. Facebook, koja pod www.facebook.com nudi platformu za svakodnevnu razmjenu informacija između prijatelja i obitelji. Prema aktualnim statistikama internetske stranice broje više od četiristo milijuna aktivnih korisnika, od kojih se pedeset posto svaki dan logira (upisuje), a devet posto aktualizira svoj status. Mjesečno se stavlja tri milijarde fotografija i tri i pol milijarde događanja. Većinom mladi korisnici provode u prosjeku pedeset pet minuta dnevno na Facebooku. U ovom prilogu pokušat ćemo prikazati prednosti i rizike društvenih mreža na primjeru Facebooka.

VORTEILE SOZIALER NETZE

Die ursprüngliche Kritik gegen Facebook lag darin begründet, dass das Pflegen der Kontakte im virtuellen Raum nur unnötig die persönlichen Kontakte einschränke. Obwohl dieser Punkt nicht einfach so übergangen werden darf, erschließen sich mit sozialen Netzen neue Möglichkeiten und Qualitäten der Kontaktplege. Durch die Zentralisierung des Datenaustauschs wird es sehr einfach und effizient möglich, über Geschehnisse aus dem eigenen Leben berichten sowie sich in Bezug auf seine Verwandten und Freunde auf den neuesten Stand bringen zu können.

Dank den multimedialen Möglichkeiten des Dienstes kann man sich nach Herzenslust ausdrücken. Durch stetige Statusupdates informiert man über aktuelle Beschäftigungen. Durch eigene Fotoalben lässt man das Umfeld an seinem Urlaub teilhaben und mit Links oder Videos kann man seine Freunde über News und Lustiges informieren.

Da mit Facebook eine zentrale Anlaufstelle für die Kontaktaufnahme geschaffen wurde, werden damit sehr einfach längst verlorene geglaubte Kontakte wieder möglich, zum Beispiel weit entfernte Verwandte, die man höchstens alle paar Jahre bei einem Familientreffen sieht, oder Freunde, die mittlerweile weggezogen sind und von denen man deshalb nur noch selten hört, oder halt eben alte Bekannte aus der Schulzeit, die man nach und nach aus den Augen verloren hat.

RISIKEN UND GEFAHREN

Facebook ergänzt die Möglichkeiten, die durch vorangegangene Technologien - zum Beispiel Email und Blogs - eingeführt wurden. Doch mit jeder neuen Möglichkeit gehen ebenfalls Risiken einher. Facebook als Unternehmen ist Herr über eine Vielzahl von sehr persönlichen und privaten Daten, seien dies nun Grundinformationen, wie Namen und Anschriften, aber auch erweiterte Details wie Kommunikationsbeziehungen und Fotos. Das Unternehmen ist aus diesem

RIZICI I OPASNOSTI

Facebook dopunjuje mogućnosti koje su ostvarene do sadašnjim tehnologijama, npr. mailom i blogovima. No svaku novu mogućnost prate i rizici. Poduzeće Facebook je gospodar velikog broja vrlo osobnih i privatnih podataka, bilo da se radi o osnovnim informacijama kao što su imena i adrese ili detaljniji podaci kao što su komunikacijski odnosi i fotografije. Ovo je poduzeće tako pravno i moralno podređeno jednoj vrsti dužnosti obzirnog ophođenja s podacima. Aktualni propisi o zaštiti podataka zabranjuju širenje, zloupotrebu i gubitak osobnih podataka.

No upravo je pogreška u programiranju, primjerice u noći na 30. ožujak 2010., omogućila u vremenu od 30 minuta uvid svakoga internetskog korisnika u sve mail-adrese korisnika Facebooka. Gdje su ljudi, tu se i grijesi, i ova se vrsta pogreške ni ubuduće neće moći sasvim izbjegći. Facebook ionako sasvim ne respektira podatke svojih korisnika. Kontrola Privacy Policy je posljednjih mjeseci uvijek iznova olabavljena, čime se Facebooku i njegovim partnerima prepusta kontrola nad podacima koji bi se morali zaštititi. No korisnici počinju sve više shvaćati u kakvu su vrstu ovisnosti upali i počinju pružati otpor.

Promotore li se profili pojedinih korisnika, vrlo često se može uočiti nevjerojatna naivnost u odnosu na objavljanje osobnih podataka. Internetska generacija nije (više) svjesna rizika ovakve vrste darežljivosti. U međuvremenu počinju i kriminalci iskoristavati mogućnosti društvenih mreža. Na osnovi fotografija i podataka o provođenju slobodnog vremena mogu se identificirati poželjni objekti. Stranica pleaserobme.com (molimteorobime.com - op. prev.) se čak trudi načiniti automatiziranu obradu (analizu) javnih informacija, kako bi identificirala potencijalno prazne kuće.

ZAKLJUČAK

Društvene mreže omogućuju sveobuhvatno, brzo i jednostavno stupanje u kontakt s okolinom. Onaj kojemu je stalo do održavanja kontakata s velikim i širokim krugom znanaca, cijenit će ove nove mogućnosti. No izdavanje osobnih i privatnih podataka krije u sebi i rizike. Facebook kao poduzeće moglo bi zlouprijetibiti ove podatke ili ih greškom objaviti. Kriminalne osobe koriste se ovom vrstom pristupa podacima i analiziraju osobu odnosno objekt interesa. Provala u stan može se puno bolje pripremiti ako je u albumu prikazana dnevna soba (sa skupim plazma-televizorom), a u zadnjoj poruci najavljen dvotjedni godišnji odmor na Havajima. Klasifikacija podataka (Kome želim dati uvid u koju informaciju?) kao i stupnjevanje podataka koji se mogu dati na uvid, onemogućit će pristup takvim korisnicima.

Marc Ruef je autor i sigurnosni savjetnik u poduzeću za sigurnost Scip AG u Zürichu, www.scip.ch i slovi kao jedan od najčitanijih autora njemačkog jezičnog područja o pitanjima sigurnosti mreže. Od 1997. objavio je preko 380 priloga, među kojima su i prijevodi na španjolski, ruski i japanski.

- <http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>
- <http://www.scip.ch/?labs.20091228>
- <http://gawker.com/5505967/facebook-revealed-private-email-addresses-last-night>
- <http://www.sophos.com/blogs/gc/g/2010/04/07/95-support-facebook-privacy-poll-reveals/>

Grund sowohl juristisch als auch moralisch einer gewissen Sorgfaltspflicht im Umgang mit den Daten unterworfen. Die jeweiligen Datenschutzbestimmungen erfordern, dass die persönlichen Informationen nicht ohne weiteres weitergegeben, verloren oder missbraucht werden.

Doch gerade ein Programmierfehler hat zum Beispiel in der Nacht zum 30. März 2010 dazu geführt, dass sämtliche Mailadressen aller Facebook-Benutzer für rund 30 Minuten für jedermann im Internet einsehbar waren. Wo Menschen arbeiten, passieren Fehler. Und ein Fehler dieser Art wird auch in Zukunft nicht gänzlich zu verhindern sein. Facebook nimmt es sowieso nicht immer ganz genau, wenn es um den Respekt vor den Daten ihrer Benutzer geht. Die Privacy Policy wurde in den letzten Monaten immer wieder aufgeweicht und gewährt damit Facebook und ihren Partnern zunehmend Kontrolle über die schützenswerten Daten. Doch die Nutzer fangen langsam an zu realisieren, in welche Abhängigkeit sie sich da begeben haben und beginnen sich darum zu bemühen, in dieser entgegenzutreten.

Betrachtet man die Profile der einzelnen Benutzer, erschliesst sich oftmals die enorme Naivität, mit der da persönliche Daten herausgegeben werden. Das Generation-Internet ist sich der Risiken dieser Freigiebigkeit nicht (mehr) bewusst. So beginnen mittlerweile auch Kriminelle die Möglichkeiten von sozialen Netzen für ihre Zwecke zu nutzen. Durch das Einsehen von Fotos und das Erfahren von Freizeitgewohnheiten können lohnenswerte Objekte identifiziert werden. Die Seite pleaserobme.com ist gar darum bemüht, eine automatisierte Auswertung öffentlicher Informationen vorzunehmen, um potentiell leerstehende Häuser zu identifizieren.

FAZIT

Soziale Netze ermöglichen eine umfassende, schnelle und unkomplizierte Kontaktaufnahme mit ihrem Umfeld. Gerade wer einen grossen und weitläufigen Bekanntenkreis pflegen möchte, wird die neuen Möglichkeiten zu schätzen wissen. Doch die Herausgabe von persönlichen und privaten Informationen birgt auch Risiken in sich. Facebook als Unternehmen könnte diese Daten missbrauchen oder versentlich öffentlich machen. Oder Personen mit kriminellen Energien bemühen sich anhand der zugänglich gemachten Daten um eine umfassende Auswertung einer Zielperson bzw. eines Zielobjekts. Ein Einbruch kann umso besser vorbereitet werden, wenn im Fotoalbum das Wohnzimmer (inkl. teurem Plasma-Fernseher) dargestellt und in der letzten Statusmeldung der 2-wöchige Urlaub in Hawaii angekündigt wird. Eine Datenklassifizierung ("Wem will ich welche Informationen zugänglich machen?") sowie das Durchsetzen granularer Freigabeeinstellungen für Daten werden damit für jeden Nutzer solcher Dienste unabdingbar.

Marc Ruef ist Buchautor und Security Consultant beim Sicherheitsunternehmen scip AG, Zürich, www.scip.ch er gilt als einer der meistgelesenen deutschsprachigen Autoren im Bereich der Netzwerksicherheit. Seit 1997 wurden über 380 Beiträge von ihm publiziert, davon ebenfalls als Übersetzungen in Sprachen wie Spanisch, Russisch und Japanisch.